

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINECA.

Pretulu abonamentului:	Pretulu insertiunilor:	Correspondintiele sè se adreseze la Redac- tiunea dela
Pentra Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentra publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	„BISERIC'A si SCÓL'A“
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	Ér banii de prenumeratiune la
Pentra Romani'a si strainetate pe an 14 franci		TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.
„ „ „ „ „ j. a. 7 franci		

Deputatiunea bisericeii greco-orientale romane la Maiestatea S'a.

Deputatiunea bisericeii greco-orientale romane prezentandu-se inaintea Maiestàtii Sale Imperatului si Regleii Franciscu Iosif Antaiulu — Escelenti'a Sa, parintele Archiepiscopu si Metropolitu Miron Romanul a rostitu urmátorele:

*Maiestatea Vóstra cesarea si apostolico-regésca!
Preagratióse Dómne!*

In numele bisericii greco-orientale romane din Ungari'a si Transilvani'a venimu in supunere omagiala a Ve salutá pre Maiestatea Vóstra, regele nostru incoronatu, patronulu nostru parintesc ingrigitoriu, — a Ve salutá in acestu tieniu locuitu compactu de credintiosii nostri.

Ereditatea nóstra cea mai pretiósca, ce ni-a remasu dela strabunii nostri: credinti'a si alipirea catra tronulu stralucitu alu Maiestatiei Vóstre, castiga la acést'a ocaziune in peptulu preotimei si alu credinciosiloru nostri unu nutriméntu nou din acea constatare: ca desi Maiestatea Vóstra de astadata Ve indreptati preanalt'a atentiune mai cu seama asupra bravei armate, carea impune pretutindeni respectu: totusi gratiile acestei cercetari parintesci inunda cu radiele sale fericitóre si vetrele armatei, totalitatea locuitoriloru din acestu tieniu si impregiurime.

Fie pentru totdeauna binecuvéntata si gloriósa stapanirea Maiestatiei Vóstre! Întielépt'a ingrigire parintésca, ce o purtati, verse puteri spirituali si materialí in popórele credintióse ale patriei nóstre, ca acestea sub scutulu constitutiunei si alu legiloru sè-se póta desvoltá, si prin puterea culturai si a buneí stari comune se póta lucrá totdeauna in unire pentru prosperarea scumpei nóstre patrie.

Si cându noi pentru a manifestá de nou simtiemintele sincere ale bisericeii greco orientale romane din patria: nestramutat'a iubire, credintia

si devotiune catra august'a persóna si inaltulu tronulu Maiestatiei Vóstre, ne luamu voia a ne presentá inaintea fetiei Maiestatiei Vóstre preagratióse, rugándu rugamulu pre Atotputerniculu Dumnedieu, ca pre Maiestatea Vóstra spre fericirea patriei si a bisericeii nóstre nationali se Veti tienu la multi ani in cea mai buna sanetate!

Se traiésca Maiestatea Sa!

Maiestatea Sa preagratiósu nosru imperatu si rege s'a induratu a respunde urmátorele:

Ve primescu gratiosu omagiale si asigurările de fidelitate, pentru ca nu me indoiescu, ca dvóstra veti conduce consolidarea totu mai tare a bisericii dvóstre numai in asia directiune, care va aservi binele tronului si alu patriei si interesele credinciosiloru dvóstre. Fiti cónvinsi, ca nisuindu-ve spre acést'a, puteti contá totdeauna la grati'a si scutulu meu.

Nr. 2401 Plen.

Cerculariu,

catra oficiile protopresbiterale si parochiale; catra sínódele parochiale, si preste totu catra clerulu si poporulu din partile, ce apartienu la consistoriulu eparchialu aradanu.

Espirandu periodulu de trei ani, pe care fúsera alesi deputatii congresului nostru nationalu bisericescu, si dupa statutulu nostru organicu avendu a se face alegeri nóue de deputatii congresuali pentru unu periodu nou de trei ani urmatori: acestu Consistoriu — avendu in vedere atátu prescisele stat. org. câtu si literelle Escelentiei Sale, Inaltu présantitulu Domnu Archiepiscopu si Metropolitu Mironu Romanulu ddtó. Sibiiu, 10 augustu a. c. Nro 41 metr. — afla de bine a dispune alegeri nóue pe urmatoriulu periodu de 3 ani, si anume:

1. Partile ce apartienu la consistoriulu Nostru eparchialu din Aradu, conformu usului din trecutu forméza 14 cercuri electorale, si alogu 7 deputatii din cleru si 14 dintre mireni, de totu dar 21 deputatii congresuali, remanendu partiloru,

ce apartieniu la consistoriulu Nostru oradanu 6 cercuri electorale cu 3 deputati din cleru, 6 dintre mireni, de totu dar cu 9 deputati congresuali. Impartirea cercuriloru pentru partile consistoriului aradanu se alatura la cerculariulu presinte sub. A)

2. In fie-care cercu electoralu se va alege unu deputatu mirénu prin singuraticele sínóde parochiale; ér pentru alegerile deputatiloru din cleru sunt impreunate câte dóue cercuri electorale intr'unu colegiu asia: ca preotimea din astfeliu de cercuri impreunate se aléga la olalta câte unu deputatu din cleru. Conspectulu diu dosulu acestui cerculariu semnatu cu lit. B) presinta in sumariu cercurcurele electorali in sine si impreunate câte intr'unu colegiu electoralu pentru alegerile preotiloru; apoi numele comisariiloru consistoriali, adeca a celoru preotiesci pentru conducerea alegerii preotiloru, si a celoru mireni pentru efetuarea scrutiniului la alegerile deputatiloru mireni, cum si locurile centrale de alegere pentru preoti si scrutiniu pentru mireni.

3. Pentru alegerea deputatiloru din cleru: preotii din câte dóue cercuri impreunate intr'unu colegiu se voru aduná Marti in 11 Septembrie vechiu a. c. la 10 óre n. d. m. la loculu centralu anunitu pentru alegere in conspectulu de snb B.) si adeca in localitatea, ce se va fi desemnatu spre acestu scopu prin comisariulu consistorialu, acolo sub presiedinti'a comisariului consistorialu voru constatá numerulu celoru presinti cari voru fi de a se scrie dupa nume in protocolu; apoi voru alege doi barbati de incredere si unu notariu; dupa acea voru purcede numai decát la alegerea unui deputatu congresualu din cleru, carea se va efetuá prin votisare publica, séu — la cererea unei tertialitati din alegatori — prin votisare secreta. Acel'a care va intruni maiortatea voturiloru, se va proclamá de deputatu congresualu, si pe langa unu exemplariu din cerculariulu acest'a se va provedé cu credentionalu subscrisu de comisariu, de barbati de incredere si de notariu. Despre actulu alegerii se va face protocolu subscrisu prin amintitii, care in fine prin comisariulu se va substerne consistoriului de aici negresitu pana la 14 Septembrie calend. v. a. c.

4. pentru alegerea deputatiloru mireni in specialu se voru observá esactu urmatóriele.

a) In fiecare comuna bisericésca preotimea parochiala in prim'a Dumineca séu Serbatóre, dupa primirea acestui cerculariu va defige si va publicá in bisericu unu terminu acomodatu pentru tienerea sinodulu parochialu straordinariu, in care se se faca votisare pentru unu deputatu mirénu la congresulu nationalu. Publicarea acest'a in bisericu trebuie se se intemple celu putieniu cu optu dile nainte, dar negresitu pana inclusivu Dumineca in 9 Septembrie vechiu a. c. ca apoi insusi sinodulu

parochialu electoralu pretotindenea se se póta tiené pana inclusivu in Duminec'a din 16 Septembrie vechiu a. c. (St. org. §§. 9. 12, §. 148. conf. §. 91. k).

b) La terminulu, ce se va publicá dupa punctulu a) in fie-care comunitate bisericésca (St. org. §. 1. 2.) se va intruni sinodulu parochialu pentru a efetuá din partea sa alegerea unui deputatu mirénu la congresulu nationalu. In sinodulu acest'a ca alegatori voru avé parte toti parochianii de sine statatori, nepetati cari-si implinescu detoritiele parochiale (St. org. §. 148. conf. §. 91. i. si §. 5. din Reg. cong.) Alegatorii din locurile filiale voru partecipá la votisare intr'un'a cu alegatorii din comun'a matre (St. org. §. 2.) Sinodulu adunatu spre scopulu acest'a se va constituí asia: cá alegatorii si-voru alege unu presiedinte, doi barbati de incredere si unu notariu (St. org. §. 148. conf. §. 91. e).

c) Purcediendu sinodulu parochialu la alegere, fiecare alegatoriu, fara restringere la vre-o candidatura, va votá pentru unu deputatu mirénu, pre care 'lu va aflá mai aptu pentru a representá cerculu electoralu in congresulu nationalu. Votisarea acest'a va fi publica, adeca cu graiu viu; daca inse voru pofí 20 de alegatori, póte fi secreta adeca prin siedule; dar nici decum prin aclamare (St. org. 148. conf. §. 91. e.) pentrucá resultatulu alegerii va depinde dela numerulu voturiloru, care se voru aduná dela tóte sínódele parochiale, ce se tienu de acelasi cercu electoralu.

d) Despre actulu alegerii se va luá in fiecare sinodu parochialu protocolu, in care se se scrie dupa nume fiesce-care alegatoriu, care a participatu la votisare; apoi daca votisarea va fi fost publica, alaturea cu numele votantiloru se va insemná in protocolu si votulu fiesce-caruia; ér de va fi fost secreta, numerulu sieduleloru voru trebui se fie asemenea cu numerulu votantiloru, si insesi siedulele de votare se voru legá laolalta si se voru alaturá la protocolu (St. org. §. 91. f. k.)

e) Dupa finirea votisării, resultatulu ei se va constatá si publicá in presinti'a votantiloru alegatorii; apoi protocolulu facutu dupa punctulu d) se va incheiá in presinti'a alegatoriloru; se va subscrie de presiedinte, de barbati de incredere si de notariu; se va impaturá si sigilá cu sigilulu parochialu si cu alu presiedintelui séu alu vre-unui barbatu de incredere; in fine se va predá unui'a dintre barbati de incredere, ca la tempulu seu se-lu duca la comisariulu consistorialu (St. org. §. 91. g). La componerea acestui protocolu in casu de votisare publica se recommenda formulariulu de sub C).

f) Dumineca in 23. Septembrie vechiu a. c. la 9. óre nainte de médiadi barbati de incredere tramisi din partea singuraticiloru sínóde parochi-

ale se voru aduná la locul centralu alu, cercului, de care se tienu dupa impartirea si conspectulu de sub A) si B), ducendu cu sine protocólele electorale gatite si sigilate dupa punctulu e); apoi adunati in localitatea, ce va fi desemnata prin comisariulu consistorialu sub presiedinti'a acestui'a se voru constitui in colegiu de scrutiniu, alegandu-si unu notariu pentru facerea protocolului (St. org. §. 91. n).

g) La actulu scrutiniului comisariulu consistorialu in presinti'a barbatiloru de incredere va deface pe rendu tóte protocólele electorale; apoi le va cetí cu voce nalta si se va ingrigí, ca voturile din protocólele electorale sè se compute la rendulu seu, si sè se inscrie in protocolulu colegiului de scrutiniu (st. org. §. 91. h.)

h) Acelu individu, care dupa computarea tuturor voturilor se va aflá, cà a intrunitu celea mai multe voturi, numai decátu se va proclamá de deputatu alesu din partea cercului respectivu, si ca atare se va provedé cu creditionalu. La casu inse, candu dóra doi, séu mai multi voru fi avendu maioritata in asemeneaa numeru: intre densii va decide sórtea esecutata in data in fati'a locului (st. org. §. 91. h.)

i) Protocolulu colegiului de scrutiniu si credentialulu alesului deputatu se voru subscrie de comisariulu consistorialu si de toti ceialalti membri, adeca de barbati de incredere ai sínódeloru parochiale; apoi credentialulu pe langa unu esemplariu din cerculariulu presinte se va predá, ori se va tramite pe cale securu la manile alesului deputatu; ér protocolulu colegiului de scrutiniu, impreuna cu tóte actele electorele, adeca cu protocólele singuraticeloru sínóde electorali, comisariulu consistorialu lu va substerne consistoriului de aici negresitu pana in 27 Septemvre vechiu a. c. (st. org. §. h. k.)

5. La casu, candu vre-unu comisariu consistorialu preotiescu ori mirénu aru fi impedecatu in ori ce modu, cátu se nu póta implini misiunea de comisariu: acel'a va face numai de cátu aretare la consistoriulu de aici pentru alta provisiune; daca inse pana la alegere, respective pana la scrutiniu nu va fi urmatu de aici denumirea altui comisariu, séu dóra impedecarea comisariului denumitu se va aretá numai chiar in diu'a séu sub actulu alegerii, respective a scrutiniului: in astfelu de casu alegatorii respective membrii colegiului de scrutiniu sunt autorisati a-si alege unu locuteninte alu comisariului consistorialu, care apoi va indeplini tóte agendele comisariului. (st. org. §. 91. c. k.)

Oficiile protopresbiterale sunt insarcinate a spedá cu tóta grab'a câte unu esemplariu din cerculariulu acest'a la singuratecele oficie parochiale din tracturile loru spre publicare si spre

efectuarea celoru de efectuitu; ér comisarii consistoriali sunt pottiti a-si implini misiunea loru in sensulu celoru indegetate mai sus.

Candu aducemu cele de sus la cunoscenti'a iubitului nostru cleru si poporu, ni tienemu de detorintia a observa si la acésta ocaziune, cà congresulu nostru are o chiamare marétia in bisericu, dela care depinde binele clerului si alu poporului nostru. Deci statnimu parintesce pre iubitului nostru cleru si poporu, ca la eserciarea celui mai insemnatu dreptu, alu alegerii deputatoru congresuali, se procéda cu tóta conscientiositatea, se fie cu precautiune judecandu bine in cine si-pune increderea, se-lu represinte in cele mai vitali ataceri bisericesci. Recomendámu dar tuturor celoru chiamati la actulu alegerii, se fie condusi de simtiemintele adeveratu crestinesci, alegendu de deputati congresuali numai barbati devotati causeroru nóstre bisericesci, barbati zelosi si apti de a concurge cu svatulu si intieptiunea loru la regularea, consolidarea si inaintarea trebiloru bisericice nóstre nationale.

Datu in Aradu, la 24, Augustu, 1884 din siedinti'a consistoriului plenariu.

Ioanu Metianu m. p.
Episcopulu Aradului

Administrarea averii comuneloru bisericesci.

(continuare si fine.)

Trecendu la meritulu cestiunei, de carea ne ocupámu, dechiarámu, ca noi nu suntem pentru centralisarea averii comuneloru bisericesci si administrarea loru prin consistoriu.

Din contra convingerea nóstra este, ca aceste averi se potu administra cu mai bunu succesu numai prin parochia, si respective prin organele parochiei, staverite prin lege. Motivele, pre cari se baséza acésta convingere sunt urmátorele:

1. Statutul organicu in articulu III institue, ca organu alu parochiei o epitropia parochiala, pre carea o investesce cu dreptulu si detorinti'a de a administrá averea parochiei; ér comitetului si sinodului parochialu i-impune indeitorirea de a priveghiá, cá epitropi'a parochiala se administreze averea bisericice conform dispu-setiuniloru legii.

2. Biseric'a este unu organismu, constatoriu din mai multe elemente, cari tóte au o chiamare si o missiune speciala de implinitu; dar tóte conluera in cerculu loru de activitate, normatu prin lege la prosperarea intregului. Alterandu-se inse drepturile vre unui elementu constitutivu, naturalminte elu slabesce, si slabindu, se vatama intregu organismulu.

3. Constitutiunea nóstra bisericésca are, si trebue se aiba si o missiune instructiva, trebue se deprinda pre credintiosii sei a lucrá ca cor

poratiune cu puteri unite pentru inaintarea asi-dieminteloru sale; si astfelu se-i deprinda a lucră de asemenea cu puteri unite si pre alte terene.

Standu lucrulu astfelu este pré naturalu, ca in privinti'a administrării averii comuneloru bisericesci nu se pôte face alte dispușetiuni, prin cari s'ar alteră ideile conducetorie si spiritulu legii fundamentali. Acést'a nu ne impedece inse nici de cât a nu face in cadrulu legii generali dispușetiuni speciale pentru introducerea unei administrări esacte, cu atât mai vertos, cu cât necesitatea esista, si acésta necesitate a ajunsu acum de multu si la cunoscinti'a venerabilulu sinodu eparchialu.

Reulu in punctulu acést'a, dupa cele ce am potutu esperiá, provine parte din impregiurarea, ca organele din parochia in multe locuri nu sciu, seau nu potu, seau nu voiescu se aplice legea, precum se recere — parte din motivulu ca control'a facia de aceste organe nu este suficienta. Spre a preveni acestu reu comisiunea sinodala, es-misa in anulu 1880 pentru studierea cauzei — in conferinti'a, tienuta cu parinti protopresviteri la 5/17 Martiu 1881, dupa desbateri indelungate a facutu sinodulu eparchialu urmatorea propunere:

1. „Pre langa protopresviteri sè-se aplice si comisari consistoriali, unde voru cere protopopii, carii comisari sub responsabilitatea loru se ingrijésca de banii bisericesci in comunele incredintiate loru.

2. Sè-se reguleze modulu dării de imprumuturi, si despre imprumuturi sè-se faca respundietori epitropii, si membri, cari votéza; de asemenea sè-se reguleze activitatea comisariilor instituidi.

3. Se recomanda comuneloru bisericesci a cumperá realitáti cu banii bisericesci.

4. Se concede comuneloru, cá incát n'aru poté administrá singure banii bisericesci, se céra dela consistoriu, a-i primí ca depositu sub ingrijirea s'a, avendu comunele dreptulu a dispune de bani dupa trebuintia.“

Luandu sinodulu eparchialu din anulu 1881 acésta propunere in desbatere, la propunerea comisiunii organisatorie a enunçiatu urmatoriulu concludu:

„Propunerea comisiunii sinodali nu se acceptéza din motivele: ca prin sistemisári nóue se ingreunéza administratiunea, pana cand lips'a nu subverséza, càci consistoriulu in puterea normativeloru sustatatorie are dreptulu si puterea a luá orice feliu de dispușetiuni in casuri concrete.“

Acést'a este ultimulu decisu sinodalu, luat in acésta cauza. Dela 1881 incóce elu s'a si aplicatu de siguru de consistoriu in casuri concrete; dar prin acést'a reulu, nu s'a potutu cu-

rá in modu radicalu; ci elu mai graséza si astadi in multe pàrti.

Daca reulu esista, atunci elu trebuie cât mai iute indreptatu. Dar cum?

In casulu de facia, ca si in altele multe esista numai o singura cale sigura, si anume: *sè-se aplice legea*, se functioneze regulatu si conform dispușetiuniloru legii atât epitropi'a, cât si comitetulu si sinodulu parochialu; apoi activitatea loru sè-se controleze severu si conscientiosu din partea protopresviteratulu si a consistoriulu.

Tóte acestea s'au facutu, si s'au esecutatu, si pana acum. Socotile si preliminariile comuneloru bisericesci s'au censuratu si pana acum si prin protopresviterulu si prin consistoriu; ér darea de imprumuturi este regulata prin normativulu edatu de consistoriu in anulu 1875.

In adeveru tóte acestea s'au facutu, dar din nefericire n'am obtienutu rezultatulu doritu, si daca nu l'am obtienutu caus'a trebuie se fie impregiurarea, ca nici consistoriulu, nici parinti protopresviteri n'au dispusu de puterile si timpulu fisicu necesariu, ca se erueze, se scontreze tóte la faci'a loculu, si sè-se convinga, ca capitalele aretate pre chartia esista si in realitate, mai departe se vada daca imprumuturile se dau pre garantia destula, si daca ici coela nu se intempla si abateri dela lege si normativu. Langa acést'a se mai adauge si impregiurarea, ca dupa decisulu sinodalu sus provocatu consistoriulu nu potea se faca dispușetiuni generale nóue, ca se nu apara, ca introduce inoiri fara scirea sinodulu; ci a trebuitu sè-se restranga numai la „casurile concrete“, cari din intemplanie i-au venit la cunoscintia, conform decisulu sinodalu sus provocatu.

Noi nu voimu a preocupá pre nimenea, si de astadata celu putienu nu voimu a face nici unu feliu de propunere. Am aretatu inse reulu, si sperámu ca cei chiamati nu voru intardiá a luá dispușetiunile necesarie pentru indreptarea lui.

Maiestatea S'a in Aradu.

Mai nainte de a continuá reportulu nostru despre cele intemplete in decursulu petrecerii Maiestátii Sale aici in Arad, de unde am intreruptu in rendulu trecut, — notámu, ca la prandiulu de sambata in 30 August c. n. a. c. — dupa finirea prandiulu, cand Maiestatea Sa dupa datina a tienutu cerele cu óspetii — venindu la Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu alu Aradulu Ioanu Metianu, l'a intrebatu mai antaiu, daca a tramisu deja doi teneri la facultatea teologica din Cernauti, pentru cari a cerutu locu in seminariulu de acolo azulu trecut, cand s'a prezentatu in audentia la Segedin? mai departe daca acei teneri se pórtá bine, si facu progresu in studiu? de asemenea l'a intrebatu, daca a inceputu zidirea seminariulu diecesanu. si daca are la dispușetiune banii trebuintiosi pentru zidire?

Respondiend Pré Santi'a S'a, ca a tramisu deja doi teneri la facultatea teologica, si ca acei teneri dupa informatiunile primite dela Escelenti'a Sa, parintele Archiepiscopu si Metropolitu alu Bucovinei se pórtá bine, si desvólta diligintia in studiu; mai departe, ca a inceputu zidirea seminariului, si ca zidirea a ajunsu deja pana la etagiulu primu, de asemenea ca banii necesarii i-a adunatu parte mare din colecte dela credintiosi, cari insufletiti de importantia causei au contribuitu cu sume frumoase — Maiestatea Sa a luat aceste cu placere la inalt'a cunoscintia, esprimandu-si multiamirea fatia de Pré Santi'a S'a si facia de credinciosii din diecesa.

* * *

Dumineca in 31 August la 7 óre M. S. a asistatu la servitiulu divin in biseric'a romana-catolica din locu. La 10 óre a primitu deputatiunile.

In acést'a di, precum am anuntiatu in rendulu trecut, s'au ténutu servitii festive in tóta bisericile din locu. In biseric'a nóstra catedrala a oficiatu sant'a liturgia Escelenti'a Sa, Inaltu Pré Santitulu parinte Archiepiscopu si Metropolitu Mironu Romanulu, asistatu de protosincelii Iosif Goldisiu si Filaret Must'a, de ieromonarchii Augustin Hamsea si Vasiliu Mangr'a si de protodiaconulu Ignatie Pap. La finea santei liturgii Escelenti'a S'a a cetitu din genunchi rugatiunea pentru indelung'a viétia si sanatate a Augustului nostru Suveranu, Francisc Iosifu Antaiulu.

In biseric'a serbéscá a oficiatu sant'a liturgia Santieni'a S'a, parintele patriachu German Angheleicu cu asistenti'a unui archimandritu si a mai multor egumeni.

Dupa amédi Maiestatea S'a a cercetat spitalulu comitaténsu, societatea tragatoriloru la tienta si fabrica de spirtu a lui Neumanu. La 6 óre a fost prandiu de curte, la carele a asistatu si Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu greco-catolicu alu Oradiei-mari M. Pavel.

Sear'a a fost orasiulu iluminatu.

Luni diminéti'a la 7 óre a plecatu Maiestatea Sa, insotitu de suita la manevrele militare, ce s'au ténutu pre teritoriulu dintre comunele Fiscut, Mási-locu, Hidegkut si Chesintiu.

Ajungendu M. S. in comun'a Fereghazu fu intempnatu de pretorele cercualu, de preotii si poporulu din acea comuna si din comunele vecine. De aci merse la Fiscut, unde fu intempnatu de poporulu romanu din acea comuna in frunte cu parochulu locului. Cand a sositu Maiestatea Sa la marginea comunei, unde lu-asteptá poporulu, preotulu Voicu Hamsea lu-bineventá in numele poporului romanu prin o frumoasa cuvintare rostita in limb'a germana, de urmatoriulu cuprinsu:

Maiestatea Vóstra Pré gratiose Dómne! Poporulu romanu, din aceste párti mandru de mǎre-tiele virtuti, cari au ornatu pre strebunii sei, si cari au culminatu totdeuna in credinti'a neclatita si iubirea nestremutata catra Inaltulu tronu si August'a casa domnitória — audindu ca Maiestatea Vóstra V'ati induratu pré gratiosu a visitá aceste locuri — s'a grabitu aici a depune si cu acést'a ocazione la picidorele tronului septiemintele sale de fidelitate si omagiala supunere catra Maiestatea Vóstra. Fiti siguri Maiestate, ca romanulu de acum intocma casi strebunii sei este gat'a in totu momentulu a-si sacrificá viéti'a si averea pentru Maiestatea Vóstra si pentru August'a casa domnitória.

Se traiti Maiestatea Vóstra.

Maiestatea S'a multiemind sulevǎ cu vorbitoriulu unu scurtu discursu.

Maiestatea Sa i-dise: Bine vorbesci nemtiesce, unde ai invetiatu?

Am invetiatu si in Vien'a, unde am servitu si anulu de voluntariu in armata.

— Esti liberu acum de militia?

Din grati'a Maiestátii Vóstre sum denumitu capelanu castrensu in reserva.

Unde ai facutu studiele?

Studiele gimnasiali le am absolvatu la gimnasiulu rom. gr. or. din Brasiovu ér studiele teologice le-am absolvatu in institutululu teol. din Arad.

„Bine scii nemtiesce“ au fost cele din urma cu vinte ale M. S. rostite catra parintele Voicu Hamsea. Dupa aceea plecǎ la odai'a proprietariului Gusztáv Frólich, unde erau incuarterati cátiva gardisti de curte, si unde erau 42 de cai ai Mai. Sale. Aici a fost primitu de numitulu proprietáru, ér dupa aceea incalecǎ pre calu, si plecǎ pre campu la inspectiunarea trupeloru, cari incepura deja exercitiile.

La doue óre dupa amédi rentóirse Maiestatea Sa érase la Aradu, ér sear'a la 6 óre a fost prandiu, la carele participǎ si parintele archimandritu dela manastirea Hodosiu-Bodrogu, Corneliu Zsifcoviciu si Il. S'a dlu Dr. Iosif Galu.

Marti si Mercuri in 2 si 3 Septemvre Maiestatea S'a inspectiunǎ manevrele trupeloru, concentrate intre comunele amintite mai sus.

Mercuri sear'a la 8 óre plecǎ cu trenu specialu la Angern, insocitu de intréga suit'a.

Pre peronulu garei erau la plecarea Maiestatū Sale intre altii Santieni'a S'a patriarchulu serbescu German Angeliciu, Pré Santiele Loru, parintii Episcopi romani M. Pavel din Oradea mare si Ioan Metianu din Aradu, si parintele Episcopu serbescu Brancoviciu din Timisióra. Maiestaten S'a dupace shcimbǎ cátev'a vorbe cu densii, si le multiemi pentru bun'a primire, se sui in trenu si plecǎ intre urárilor de „se traiésca“ din partea publicului adunatu.

D i v e r s e.

* Cu privire la conchiamarea consistoriului metropolitanu notámu pentru orientarea onoratului publicu, ca Escelenti'a S'a, Inaltu Pré Santitulu parinte Archiepiscopu si Metropolitu Miron Romanulu, fiendu aici in Arad, a dechiaratu, ca in curendu va emite conchiamárilor pentru intrunirea Consistoriului metropolitanu.

* Primirile in institutululu pedagogico-teologicu gr. or. din Arad se voru téné in dílele 30 si 31 August cal. vechiu anulu curentu. Recursele eleviloru, cari voiescu a fi primiti in acestu institutu, instruate cu documentele necesárie sunt a-se adresǎ catra venerabilulu consistoriu eparchialu din Aradu.

* Ofertu pentru seminariulu diecesanu. Tenerii romani din pártile Vascaului: Corneliu Lazar, Terentie Nonu, Alecsandru Mihuti'a, Iuliu Sarcadi, Georgiu Bogdanu, Romul Popoviciu, Aureliu Popoviciu, Romul Bortosiu, Traianu Groz'a si Alecsandru Pap au arangiatu in 15/27 August a. c. unu concertu in Vasicau in favórea seminariului din Aradu, Venitulu curatu alu acestui concertu in suma de 71 fl. v. a. l'au si substernutu numitii teneri Pré Santiei Sale parintelni Episcopu diecesanu; ér P. S. S. prin protopresviterulu concerninte s'a grabitu a esprimá in numele bisericeii multiamita atát numitiloru.

de lemne din care are a-se incaldî si scól'a, 7 fl. pentru scripturistica, 5 fl. pentru conferintie invetiatorresci si cortelu liberu cu gradina de unu jugeru.

Recursele ajustate conform prescrielor Stat. org. bis. si regulamentulu scol. au a-se adresá catra on. Comitetu parochialu gr. or. in Zsen'a si a-se trimitte P. On. Domuu Georgiu Pesteanu protop. in Lugosiv.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protop. si inspectoru scol.

Se escrie pentru statiunea de invetiatorésa din comun'a *Covasintiu*, cottulu Aradului, inspectoratulu Siriei cu terminu de alegere pre *16 Septembrie st. v. a. c.* in carea di va fi si alegerea.

Emolumentele sunt:

- 1) 200 fl. v. a.
- 2) 21 metri lemne, din care se va incaldî si scóla.
- 3) 25 fl. pentru cuartiru.
- 4) 10 fl. pentru conferintia.

Recurentele sunt avisate — conform §. 67 din regulamentulu congresualu din 1878 — a-si substerne petitiunea protopresbiterulu Georgiu Popoviciu in Mènes per Gyrok, si a-se presenta in vre o Dumineca séu serbatóre in s. biserica spre a-se areta poporului.

Covasintiu la 15 Augustu 1884.

Ioanu Cure m. p.

pres. com. par.

Porfiriu Popescu m. p.

not. com. par.

Cu scirea inspectorelui cercualu.

Se escrie de nou concursu pe statinnea invetiatorésa din *Pustinisiu*, cottulu Torontalului, protopresbiteratulu Timisiorii, cu terminu de alegere pre *9/21 septembrie a. c.*

Emolumintele anuali sunt: 105 fl., pentru macinatu 12 fl. 1 maja de clisa in pretiulu de 30 fl., pentru sare 3 fl. pentru lumini 4 fl. 80 cr., 50 meti de grau, 2 orgii de lemne, 8 orgii de paie, din cari se va incaldi si scól'a, dela fiecare inmormentare unde va fi poffitu 20 cr., jumetate din venitul pomiloru si a pomeloru din scól'a de pomaritu si cortelu liberu.

Recursele ajustate conform prescrielor statutulu organicu se se substérna celu multu pana in 4/16 septemvre a. c. subscrisulu inspectoru de scóle per *Vinga* in Seceani.

In contielegere cu Comitetul parochialu.

Iosifu Gradinariu.

insp. scol.

Din lips'a recurintiloru in numeru de ajunsu, alegerea de suplinte langa emeritulu invetiatoriu Iosifu Motiu din *Giul'a-Varsianu*, terminata pe 5 Augustu a. c. s'a nimicitu. Deci conformu decisulu Comitetul parochialu de acolo adusu in diu'a alegerei nimicite; — pentru postulu invetiatorescu dela numit'a scóla se deschide concursu nou, pentru alegerea de invetiatoriu definitivu — pe dominec'a din *9 Sept. a. c.*

Emolumintele voru fi:

1. 230 fl. v. a. in bani gata.
2. optu stangeni de lemne, din care se va incaldi si scól'a.
3. 16. jugere de pamentu aratoriu.
4. 16 floreni pentru curatitulu scólei.
5. 10 fl. pentru conferintia.
6. 20 fl. pentru scripturistica.

7. Dela inmormentari, dela 50 cr. pana la 1 fl.

8. Cortelu liberu cu gradina de legumi.

Celu ce va fialesu, din salariulu acest'a, va da invetiatoriu emeritu Iosifu Motiu, anualminte, pana ce va fi in viétia, câte 130 fl. v. a. — din pameatu jumetate, si doi stangeni de lemne.

Recursele instruite in sensulu statutulu organicu, si provediute cu testimoniu de calificatiune, Decretu din limb'a magiara, si atestatu despre servitiulu de pana acumu, pana in 6 Septemvre a. c. suntu a-se subterne la Dnl inspectoru cercualu de scóle Petru Chirilescu in *Kétegyháza*, cu adresa Comitetul parochialu din *Gyala-Varsianu*.

Dela recurenti se poffesce si aceea, ca sub timpulu concursulu in vre-o Dumineca séu serbatóre, se-se presenteze la biserica din fatia loculu, pentru de a-si areta desteritatea in cantari si tipicu.

Giul'a-Varsianu la 5 Augustu 1884.

Georgiu Popoviciu, m. p.

presidele comitetulu.

in contielegere cu mine **Petru Chirilescu m. p. insp. scol.**

In lips'a recurentiloru cu calificatiune potrivita asteptariloru, alegerea de invetiatoriu la scól'a vechia din *Giul'a-magiara*, terminata pe *29 Iuliu a. c.* nimicindu-se, pentru deplinirea postulu invetiatorescu dela numit'a scóla, cu acest'a se deschide concursu de nou, cu salariu mai aredicatu, si cu terminu de alegere pe Duminec'a din *2 Septembrie st. vechiu a. c.*

Emolumintele deci voru fi:

- 400 fl. bani gata,
2. orgii de lemne pentru invetiatoriu,
3. orgii de lemne pentru incalditulu scólei.

Din una parochie dela inmormentari mari tacsu cantoralu 1 fl. — dela cele mici cate 50 cr.

5 fl. pentru conferintia, — si cortelu liberu.

Alesulu dovedindu destula serguintia si harnicia intru implinirea datorintieloru sale invetiatorescu dupa mórtea invetiatoriu betranu pensionatu, póte contá la ameliorarea salariulu.

Dela recurenti se poffesce ca se aiba testimoniu de calificatiune celu putienu pentru statiunea buna, precum si decretu pentru limb'a magiara.

Se poffesce mai departe, ca sub tempulu concursulu, in vre-o Dumineca sau serbatóre, se se presenteze la biserica din locu, spre a-si areta desteritatea in cantari si tipicu, — éra recoursele adresate comitetulu parochialu pana in finea lui Augustu a. c. suntu a-se tramite la M. O. D. protopresbiteru si inspectore cercualu de scóle Petru Chirilescu in *Chitigha* (*Kétegyháza*)

Datu in *Giul'a-magiara* in 2. Augustu st. v. 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Petru Chirilescu m. p. insp. scol.**

Pe basa concursulu publicatu in „Biserica si scól'a“ Nrii 29—30. si 31. din an. cur. din lips'a recurenteloru nepotendu-se tienea alegere de invetiatoriu la scól'a confesiunala rom. gr. or. din *Paulisiu*, se escrie concursu cu terminulu de alegere pe *8 Septemvre a. c.* totu pre langa emolumintele si conditiunele publicate in concursulu de mai nainte, — adaugandu-se inse: ca recurentele se fie apte a potea instrui elevele si in lucrulu de mana, si dupa posibilitate a canta in s. Biserica in un'a din dominecele ori serbatorile inainte de alegere.

Èr concursese — adresate comitetului par. din Paulisii, se le tramita înainte de alegere inspectorului scol. cerc. Rss. D. Moise Bocsianu adm. prot. alu Aradului in Curticium

Paulisii 12/24 Augustu 1884.

Comitetulu parochialu.

Contielesu cu **Moise Bocsianu** m. p. insp. scol. cerc.

In urmare repausarei adjunctului invetiatorescu din *Sasc'a-romana* Grigoriu Mihailoviciu conformu decisului Vener. Consistoriu diecesanu din Caransebesiu dto 4/16 Maiu a c. Nr. 175. S. se escrie de nou concursu pentru ocuparea postului de adjunctu invetiatorescu pre langa neputinciosulu si betranulu invetiatoriu Ignatie Mihailoviciu din *Sasc'a-romana*, Protopresbiteratulu Bisericeii-albe, Comitatu Carasiu-Severinu pana in 8/20 Septembrie 1884. in care diua va fi si alegerea.

Salariulu stabilitu pentru scaunulu invetiatorescu de acolo este urmatoriu: a.) In bani gata salariu, ficu 300 fl. b.) Lemnele invetiatoriuului 6 orgii, 48 fl. c.) Lemnele pentru scóla 4 orgii, 32 fl. d.) Pausialu pentru scripturistica 8 fl. e.) Pausialu pentru conferintia 10 fl. f.) Pausialu pentru curatirea scólei 6 fl. g.) dóue jugere pamentu aratoriu si dóue gradini intra si estravilane de câte 600 st. □ si quartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au din totu salariulu sus enuciata a da betranulu invetiatoriu anualminte numai 100 fl. adeca un'a suta fl. v. a. alta nimicá — Avisandu-se densi de a-si subserne recursele sale bine instruate conformu prescrieloru statutulu org. bis. si a regulamentulu pentru invetiatori Pre On. D. Protopresbiteru Iosifu Popoviciu in Jam la adresa O. comitetu par. din *Sasca-rom* celu multa pana in 30 Augustu a. c. st. v. caci cele tardie nu se voru considerá.

In fine doritorii de a ocupá acestu postu sunt pofiti a-se presenta in vre-o Dumineca in biserica pentru de a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Sasc'a-rom. 9. Augustu 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu prot. tractualu **Iosifu Popoviciu** m. p.

Pentru statiunea invetiatoresca din *Tarcitia*, tractulu Vascului se publica concursu cu terminu pe 2 Septembrie st. v. a. c. conform ordinatiunei consistoriale de sub Nr. 1478 sc. ex. 1883.

Emolumintele sunt:

- a) 52 fl. bani gat'a
- b) 10 cubele de bucate, jumetate grâu, jumetate cucurudiu.
- c) 4 stangeni de lemne,
- d) tóta cas'a o portia de fênu si un'a de paie,
- e) dóue mesuri de pasula si
- f) quartiru liberu.

Recurentii voru avea a-si tramite petitiunile sale ajustate conformu dispusetiuniloru din „Stat. org.” pana la 1 Sept. la subserisulu in Beiusiu.

Beiusiu, in 6 Aug. v. 1884.

In contielegere cu Comit. paroch. concerninte.

Vasilii Papp, m. p.
protop. insp. de scóle.

Se escrie concursu pentru statiunile vacante invetiatoresci dela ambe scólele din *Tautiu*, cu terminu de alegere 29 Augustu respective taiarea capulu Slui Ioanu Botediatoriuului 1884.

Emolumintele sunt:

- 1) In bani gat'a impreuna cu deputatulu 220 fl. v. a.
- 2) Dela imormentari mari 50 cr. dela imormentari mici, unde va fi pofitu 30 cr.
- 3) Pentru incalditulu scólei si locuintiei unui invetiatoriu 11 orgii de lemne.
- 4) Pentru conferintie, unui invetiatoriu 7 fl. 50 cr. Dela recurrenti se recere:
- a) Se fie preparandi absoluti cu testimoniu de calificatiune precum si din limb'a magiara.
- b) Dela acei individi, cari au fost deja in functiune se recere atestatu de moralitate dela oficiulu parochialu, vidimatu de inspectorulu concerninte si sesi trimita recursurile loru Dlui inspectoru cercualu de scóle Florianu Monti'a in Sicul'a, per B. Ineu, apoi in vre-o Dumineca ori serbatóre a se presentá in Biserica pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Tautiu in 6 August 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine; **Florianu Montia**, m. p. insp. cerc.

Pentru deplinirea postulu de invetiatoriu dela clas'a a II. a din comun'a *Chesintiu*, comitatulu Timisiorii, protopresbiteratulu Lipovei, se escrie concursu cu terminu de alegere pe 29 August st. v. a. c. cand de odata va fi si alegerea.

Emolumintele sunt:

- 1) in bani gat'a 150 fl. v. a.
- 2) 60 meti de grâu, din cari 30 sunt curati si 30 mestecate
- 3) 12 orgii de lemne, din care are de a-se incaldi si scól'a.
- 4) 10 fl. pentru conferintia,
- 5) 5 fl. pausialu scripturistica,
- 6) patru jugere pamentu aratoriu si
- 7) cortelu liberu si gradina pentru legumi.

Doritorii de a ocupá acest post sunt avisati a-si trimitte recursele cu documintele necesarie pana la terminulu sus espusu, adresate Comitatu parochialu M. On. Domnu Iosifu Gradinariu, preotu in Seceani, p. u. Ving'a ca inspectoru cercualu de scóle alu Timisiorii. Totu odata sunt pofiti in vre-o Dumineca séu serbatóre a-se presentá la St'a biserica din locu, spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Chesintiu 8 Aug. 1884.

Nicolae Stoianoviciu, m. p.
preotu rom. gr. or.

Se escrie concursu pe postulu de invetiatóre la scól'a de fete din *Ianova*, cu terminu de alegere pe 29 Augustu a. c. cal. vechiu.

Emolumintele anuali sunt: 1) 120 fl. v. a. bani, 2) 25 Hl. grâu, 3) 16 metri de lemne, 4) cortelu si gradina.

Recurentele se-si ajusteze petitiunile loru cu atestatu de botezu, atestatu de moralitate, cu testimoniu de preparandia, de calificatiune invetiatoresca si cu celu din limb'a magiara, si aceste tóte in originalu se le substérna subserisulu inspectoru de scóle per Ving'a in Szécsány.

Seceani 7 August 1884.

In contielegere cu Comitatu parochialu.

Iosifu Gradinariu, m. p.
inspect. de scóle.